

**РІШЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ**

Спеціалізована вчена рада ДФ 58.082.038
Західноукраїнського національного університету
Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль
прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії

Абрамчуку Дмитру Віталійовичу
з галузі знань 08 – Право
за спеціальністю 081 – Право
на підставі прилюдного захисту дисертації
«Примірний договір у цивільному праві України»
16 лютого 2024 року

Абрамчук Дмитро Віталійович народився в 1978 році, громадянин України. У 1999 році закінчив Національну академію внутрішніх справ і отримав вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та здобув кваліфікацію юриста. З 08 жовтня 2015 р. до цього часу здобувач працює адвокатом Національної асоціації адвокатів України.

Дисертацію виконано в Західноукраїнському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Наукові керівники: **Лукашевич-Крутник Ірина Степанівна**, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету та **Федорченко Наталія Володимирівна**, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри загальноюридичних дисциплін, цивільного права та правового забезпечення туризму Київського університету туризму, економіки і права.

Основні результати дослідження здобувача представлені в 10 наукових працях, з яких 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 – у закордонному виданні, 5 праць апробаційного характеру, у тому числі:

1. Abramchuk Dmytro. Experience of using the construction of the example

agreement in German Civil Legislation. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2022. № 1. P. 7–11.

2. Абрамчук Д. В. Становлення та розвиток конструкції примірного договору у вітчизняному цивільному праві. *Нове українське право*. 2021. Вип. 6. С. 9–15.

3. Абрамчук Д. В. Правова природа примірного договору. *Нове українське право*. 2022. Вип. 2. С. 204–210.

4. Абрамчук Д. В. Особливості розмежування примірних та типових договорів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 8. С. 92–95.

5. Абрамчук Д. В. Специфіка виконання цивільно-правових договорів, укладених на основі примірного договору. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 9. С. 109–112.

6. Абрамчук Д. В. Досвід використання конструкцій типових та примірних договорів у цивільному законодавстві республіки Молдова. Доктрина приватного права: традиції та сучасність: матеріали ХХ наук.-практ. конф., присвяч. 100-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР, ректора Харків. юрид. ін-ту (1962–1987 рр.) В. П. Маслової (Харків, 4 лют. 2022 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. цивіл. права № 1, Каф. цивіл. права № 2; Нац. акад. прав. наук України, Від-ня цивіл.-прав. дисциплін; Харків. обл. осередок Всеукр. громад. орг. «Асоц. цивілістів України» Харків: Право, 2022. С. 405–409.

7. Абрамчук Д. В. Особливості коригування змісту примірного договору. Проблеми цивільного права та процесу: тези доп. учас-ників наук.-практ. конф., присвяч. 97-й річниці від дня на-родження О. А. Пушкіна (м. Харків, 20 трав. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Харків. обл. осередок Всеукр. громад. орг. «Асоціація цивілістів України», Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. С. 267–269.

8. Абрамчук Д. В. Зміна окремих умов примірного договору на етапі укладення цивільно-правового договору. Зловживання правом: проблеми законодавчого визначення : збірник матеріалів науково-практичного семінару для молодих вчених, аспірантів і студентів. (м. Київ, 23 вересня 2022 р.). Київ: Київський регіональний центр НАПрН України, 2022. С. 38–41.

9. Абрамчук Д. В. Способи укладення цивільно-правових договорів на основі примірною договору. Цивільне право: проблеми теорії та правозастосування: матеріали XXI наук.-практ. конф., присвяч. 101-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР, ректора Харків. юрид. ін-ту (1962–1987 рр.) В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2023 р.). Харків : НЮУ імені Ярослава Мудрого, 2023. С. 264–267.

10. Абрамчук Д. В. Особливості зміни цивільно-правових договорів, укладених на основі примірною договору. Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки та 30-річчя Національної академії правових наук України (м. Київ, 18 травня 2023 р.). Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. С. 242–245.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Москалюк Надія Богданівна, д.ю.н., професор, професор кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету. Зауважень немає.

Слома Валентина Миколаївна, д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету. *Зауваження:* на С. 59-60 дисертації автор виділяє питання дискусійного характеру, які зумовлюють проблемні моменти у використанні примірних договорів, одним із яких вважає відсутність у законодавстві деталізації терміну «окремі умови». Водночас потребує уточнення позиція автора щодо доцільності визначення максимальної кількості умов, які сторони можуть змінити при укладенні договору на основі примірною.

Марценко Наталія Степанівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу Західноукраїнського національного університету. *Зауваження:* у п.4. наукової новизни дисертант акцентує увагу на недосконалісті закріпленого у ч. 4 ст. 179 Господарського кодексу України підходу щодо використання терміну «окремі умови» у контексті встановлення меж свободи потенційних контрагентів. Запропоноване трактування терміну «окремі умови» у чинному законодавстві дійсно значно ускладнює розуміння, які саме умови сторони вправі змінити за

взаємною згодою. Для удосконалення правового механізму регулювання даного питання дисертант пропонує питання про межі свободи контрагентів щодо зміни умов цивільно-правового договору, укладеного на основі примірною, вирішувати з урахуванням наявності чи відсутності вказівок на незмінюваний характер умов безпосередньо у змісті примірною договору або в нормативно-правових актах. З такою позицією варто погодитися, однак вона не буде повною без чіткого розуміння та окреслення тих умов договору, які можуть бути змінені сторонами договору.

Косак Володимир Михайлович, д.ю.н., професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка. *Зауваження:*

1. Додаткового обґрунтування потребує висновок автора про те, що примірний договір є особливим нормативним актом, наділеним характерними ознаками та змістом, який трансформується у домовленість конкретно визначених сторін, формулюючи істотні умови цивільно-правового договору (С. 141 дисертації). Примірний договір в даному випадку виступає джерелом регулювання цивільно-правових відносин рекомендаційного характеру поряд з нормативними актами законодавства. Таким чином, зміст примірних договорів є своєрідним зразком, яким можуть скористатися сторони. Обов'язкові умови примірних договорів визначені в законах та/або підзаконних актах, які затверджуються на виконання законів. Аналіз каталогу примірних договорів свідчить, що їх зміст повинен відповідати положенням актів законодавства, які регулюють певну сферу приватних відносин. Такий висновок підтверджується положенням ч.2 ст.638 ЦК України, згідно з яким істотними умовами договору є умови про предмет договору, умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнута згода.

2. В дисертації значна увага приділена еволюції становлення законодавства в сфері закріплення конструкції примірною договору в Україні в історичному аспекті. Однак для вирішення актуальних правових питань щодо змісту та місця примірних договорів в системі джерел регулювання цивільно-правових відносин

мало придатний аналіз, наприклад, Примірного договору машинно-тракторної станції з колгоспами, затвердженим Економічною Радою при Раднаргоспі Союзу РСР 5 березня 1938 року чи перевидана в 2000 році робота О.С. Йоффе «Цивилистическая доктрина империализма».

Дзера Ірина Олександрівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права Національного університету «Києво-Могилянська академія». *Зауваження:* на С. 99 дисертант доходить до спірного висновку, що ані в тлумачній літературі, ані в площині законодавства не наголошується на загальнообов'язковості як ключовій ознаці нормативного акту, з урахуванням чого, на його думку, акценти слід змістити на його загальний характер. Однак насправді це не так, адже відповідно до ст. 8 Закону України «Про правотворчу діяльність нормативно-правовий акт - це офіційний документ, прийнятий (виданий) суб'єктом правотворчої діяльності в установленому Конституцією України та (або) законом порядку у письмовій формі ..., який містить норму (норми) права і розрахований на неодноразову реалізацію. Цим же Законом визначено, що норма права - це загальнообов'язкове формально визначене правило поведінки, що регулює суспільні відносини, яке охороняється і забезпечується державою. Отже, загальнообов'язковість – є однією з визначальних ознак як норми права, так і нормативно-правового акту. Так, характеризуючи нормативно-правовий акт, видатний науковець Козюбра М.І. наголошує, що цей акт містить загальнообов'язкові правила поведінки, легітимізовані людьми. На його думку, перевагами нормативно-правового акта серед інших джерел права, є його визначеність, яка полягає у ясності, чіткості, зрозумілості для його адресата правил поведінки, а також загальнообов'язковість, яка, зокрема, може забезпечуватися і авторитетом державної влади (див. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. С. 154-155). Подібну позицію займають і інші науковці. Наприклад, О. Петришин та М. Цвік відзначаються, що нормативний акт містить загально обов'язкові правила поведінки, що відрізняє його від актів застосування та інших актів. Отже висновок дисертанта є передчасним та спірним, та може бути обґрунтований під час захисту.

Результати голосування:

«За» 5 членів ради.

«Проти» немає.

«Утрималися» немає .

На підставі результатів голосування спеціалізована вчена рада ДФ 58.082.038 прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії **Абрамчуку Дмитру Віталійовичу** з галузі знань 08 – Право за спеціальністю 081 – Право.

Голова спеціалізованої
вченої ради

Надія МОСКАЛЮК